

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

«دستورالعمل ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال شرکتهای اعتبارسنجی»

(موضوع ماده ۲۵ آیین نامه نظام سنجش اعتبار)

«بسمه تعالی»

در اجرای تکلیف مقرر در ماده (۲۵) آیین نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۱۵۱/ت/۵۵۲۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۴ هیئت محترم وزیران، دستورالعمل ناظر بر «تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال شرکت‌های اعتبارسنجی» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تدوین و به تصویب شورای سنجش اعتبار و هیئت عامل بانک مرکزی ج.ا.م.ی رسد.

فصل ۱- کلیات و تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات در معانی مشروح زیر استفاده می‌شوند:

۱-۱- تمامی اصطلاحات و معانی مشروح بکار رفته در آیین نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۱۵۱/ت/۵۵۲۹۶ هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۴ هیئت محترم وزیران عیناً در این دستورالعمل نیز استفاده می‌شوند؛

۱-۲- **موافقت اصولی:** موافقت کتبی شورا با تقاضای اولیه متقاضیان تأسیس شرکت اعتبارسنجی؛

۱-۳- **مجوز تأسیس:** موافقت کتبی بانک مرکزی با ثبت شرکت اعتبارسنجی در مرجع ثبتی؛

۱-۴- **اجازه نامه فعالیت:** موافقت کتبی بانک مرکزی برای شروع یا ادامه فعالیت شرکت اعتبارسنجی؛

۱-۵- **دبیرخانه شورا:** اداره اطلاعات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۶- **کمیسیون:** کمیسیون احراز و لغو تائیدیه صلاحیت حرفه‌ای مدیران مؤسسات اعتباری.

فصل ۲- اعطای مجوز

۲-۱- کلیات

ماده ۲- تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت ضوابط این دستورالعمل مجاز به تأسیس و یا تملک سهام شرکت‌های اعتبارسنجی و فعالیت در این زمینه می‌باشند. شرکت اعتبارسنجی صرفاً در قالب شرکت سهامی و به صورت غیردولتی، با تشخیص و موافقت اصولی شورا و مجوز بانک مرکزی تأسیس و فعالیت می‌نماید. چنانچه شرکتی بدون اخذ مجوزهای موضوع این ماده مبادرت به فعالیت در زمینه اعتبارسنجی نماید، دبیرخانه شورا موظف است در صورت اطلاع، مراتب درخواست توقف فعالیت و یا تعطیلی این شرکت را حسب مورد به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضایی اعلام نماید.

ماده ۳- موافقت اصولی، مجوز تأسیس و اجازه نامه فعالیت، قابلیت انتقال به دیگران را ندارد.

۲-۲- شرایط مؤسسين

ماده ۴- مؤسسين شرکت اعتبارسنجی باید به تشخیص شورا از شرایط زیر برخوردار باشند:

- ۴-۱- دارا بودن تابعیت ایران و نداشتن تابعیت مضاعف؛
 - ۴-۲- شفاف بودن سرمایه آنها از نظر منشأ در چارچوب قانون مبارزه با پولشویی؛
 - ۴-۳- نداشتن بدهی غیرجاری به شبکه بانکی؛
 - ۴-۴- نداشتن سابقه محکومیت کیفری موثر؛
 - ۴-۵- نداشتن سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده؛
 - ۴-۶- داشتن گواهی پرداخت مالیاتی یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده؛
 - ۴-۷- نداشتن بدهی غیرجاری، سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و داشتن گواهی پرداخت مالیاتی یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده برای اشخاص حقوقی که بیش از ۵۰ درصد سهام و یا سرمایه دارای حق رأی آنها به طور مستقیم متعلق به مؤسسين باشد؛
 - ۴-۸- سرمایه آنها از محل تسهیلات بانکی نباشد؛
 - ۴-۹- دارا بودن تأییدیه صلاحیت فردی توسط حوزه حراست بانک مرکزی برای اشخاص حقیقی.
- تبصره ۱-** در مورد مؤسسين حقوقی علاوه بر موارد فوق، شرایط ذیل نیز لحاظ گردد:
- امکان مشارکت در تأسیس موسسات اعتبارسنجی مطابق اساسنامه شخص وجود داشته باشد؛
 - سپری شدن حداقل ۵ سال از تاریخ فعالیت اشخاص حقوقی متقاضی؛
- تبصره ۲-** سهامداران دارای مالکیت بیش از ۱۰ درصد سهام شرکت اعتبارسنجی نیز باید از شرایط موضوع این ماده برخوردار باشند.
- ماده ۵-** تملک بیش از ۲۰ درصد سهام شرکت‌های اعتبارسنجی توسط هر مالک واحد ممنوع می‌باشد.
- تبصره ۱-** تملک سهام بیش از یک شرکت اعتبارسنجی توسط هر مالک واحد ممنوع می‌باشد.
- تبصره ۲-** برای هرگونه نقل و انتقال سهام مؤسسين باید مجوز بانک مرکزی اخذ شود و نقل و انتقال سهام مؤسسين کمتر از ۳ سال از تاریخ مجوز فعالیت ممنوع می‌باشد.

۳-۲- فرآیند صدور مجوز

۳-۲-۱- موافقت اصولی

ماده ۶- مؤسسين بايد تقاضای تأسيس شرکت اعتبارسنجی را به همراه مدارک ذیل به دبیرخانه شورا ارائه دهند:

۱-۶- فهرست اسامي مؤسسين و میزان آورده هر یک از آنها؛

۲-۶- مدارک هویتی؛

۳-۶- اظهارنامه مؤسسين؛

۴-۶- برای اشخاص حقوقی مؤسس، یک نسخه از اساسنامه و صورت‌های مالی حسابرسی شده دو سال گذشته؛

۵-۶- اساسنامه پیشنهادی؛

۶-۶- اعضای هیئت مدیره پیشنهادی حداکثر تا دو برابر تعداد اعضای مقرر در اساسنامه پیشنهادی؛

۷-۶- برنامه عملیاتی اداره شرکت؛

۸-۶- طرح کسب و کار مشتمل بر اهداف، پیش‌بینی مالی در خصوص فعالیت سه سال آتی و ابعاد و مشخصات

برنامه‌ها و مدل‌های اعتبارسنجی؛

۹-۶- مستندات مربوط به احراز شرایط مندرج در ماده (۴)؛

۱۰-۶- سایر مدارکی که در صورت لزوم توسط دبیرخانه شورا تعیین و اعلام می‌شود.

ماده ۷- پس از احراز شرایط ماده ۶ و اتمام بررسی‌های لازم، دبیرخانه شورا پرونده مؤسسين شرکت را ظرف

مدت ۱۵ روز کاری به شورا ارسال خواهد نمود.

ماده ۸- شورا حداکثر ظرف مدت ۴۵ روز کاری از تاریخ دریافت پرونده کامل مؤسسين در خصوص پذیرش یا

عدم پذیرش درخواست صدور موافقت اصولی تأسيس شرکت، اعلام نظر می‌کند.

ماده ۹- در صورت پذیرش تقاضای اولیه متقاضیان تأسيس شرکت اعتبارسنجی توسط شورا، دبیرخانه شورا

نسبت به ابلاغ موافقت اصولی اقدام می‌نماید و در صورت عدم پذیرش درخواست مؤسسين، دبیرخانه

شورا مراتب را به صورت کتبی به اطلاع مؤسسين می‌رساند.

ماده ۱۰- اعتبار موافقت اصولی، شش ماه پس از تاریخ صدور می‌باشد. شورا می‌تواند این مدت را حداکثر برای یک

دوره شش ماهه دیگر نیز تمدید نماید.

۲-۳-۲- اعطای مجوز تأسیس

ماده ۱۱- مؤسسين شرکت اعتبارسنجی در قالب شرکت سهامی خاص موظفند پس از صدور موافقت اصولی، حداکثر ظرف مدت یک ماه، معادل صد درصد سرمایه مورد نیاز برای تأسیس شرکت اعتبارسنجی را به صورت نقدی نزد یکی از مؤسسات اعتباری تودیع نمایند. در غیر این صورت دبیرخانه شورا مراتب را به همراه درخواست لغو موافقت اصولی به شورا اعلام می نماید. دبیرخانه شورا پس از تأیید شورا، مراتب را به متقاضی اعلام می نماید.

ماده ۱۲- مؤسسين موظفند پس از برگزاری مجمع عمومی مؤسس، نسخه ای از صورتجلسه مجمع عمومی مؤسس به انضمام اساسنامه مصوب آن مجمع، اعلامیه قبولی اعضای هیئت مدیره، حسابرس و بازرس قانونی مورد تأیید بانک مرکزی را به دبیرخانه شورا ارسال نمایند. بانک مرکزی پس از دریافت اساسنامه مصوب مجمع عمومی مؤسس، دریافت اعلامیه قبولی اعضای هیئت مدیره، حسابرس و بازرس قانونی، احراز تودیع صد درصد سرمایه لازم توسط مؤسسين نسبت به صدور مجوز تأسیس اقدام می نماید.

تبصره - مدت اعتبار مجوز تأسیس صادره توسط بانک مرکزی برای ثبت شرکت اعتبارسنجی در مراجع ثبتی، حداکثر شش ماه پس از زمان صدور آن می باشد. مؤسسين موظفند ظرف مدت مذکور، شرکت اعتبارسنجی را در مراجع ثبتی به ثبت رسانده و اجازه نامه فعالیت را از دبیرخانه شورا دریافت نمایند. در صورت انقضای مدت، مجوز تأسیس شرکت اعتبارسنجی توسط بانک مرکزی لغو می گردد.

۲-۳-۳- اجازه نامه فعالیت

ماده ۱۳- هیئت مدیره شرکت اعتبارسنجی موظف است پس از ثبت شرکت اعتبارسنجی در مراجع ثبتی، الزامات آغاز فعالیت شرکت اعتبارسنجی از جمله محل فعالیت، تأمین نیروی انسانی، استقرار ساختار سازمانی مناسب برای فعالیت را فراهم نماید و به تأیید دبیرخانه شورا برساند.

ماده ۱۴- شرکت اعتبارسنجی موظف است نحوه محاسبات و الگوهای کمی و کیفی جهت تعیین امتیاز اعتباری اشخاص و یا تهیه گزارش اعتباری و هرگونه تغییرات آتی آن را برای تأیید در شورا به دبیرخانه شورا ارائه دهد.

ماده ۱۵- صلاحیت حرفه ای اعضای اصلی و علی البدل هیئت مدیره، مدیرعامل و قائم مقام مدیرعامل شرکت اعتبارسنجی در کمیسیون احراز و لغو تأییدیه صلاحیت حرفه ای مدیران مؤسسات اعتباری موضوع دستورالعمل ماده ۹ آیین نامه نظام سنجش اعتبار بررسی و مورد تأیید قرار می گیرد. مدت اعتبار صلاحیت حرفه ای اشخاص مذکور حداکثر دو سال می باشد.

ماده ۱۶- پس از ثبت شرکت اعتبارسنجی در مراجع ثبتی و دریافت اساسنامه ثبت شده، آگهی ثبت در روزنامه رسمی و سایر مدارک لازم و احراز صلاحیت هیئت مدیره، مدیرعامل و قائم مقام مدیرعامل شرکت اعتبارسنجی و تمهید و تدارک الزامات مزبور در ماده (۱۳) این دستورالعمل، بانک مرکزی حداکثر ظرف مدت یک ماه اجازه‌نامه فعالیت را صادر می‌نماید.

ماده ۱۷- اجازه‌نامه فعالیت برای بار اول با مدت اعتبار سه سال صادر می‌گردد و برای دفعات بعد، در صورت تائید عملکرد شرکت اعتبارسنجی توسط شورا، با مدت اعتبار حداکثر شش سال قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۱۸- شرکت‌های موجود فعال در زمینه اعتبارسنجی موظفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از زمان لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، نسبت به تطبیق وضعیت خود با مفاد این دستورالعمل با تائید شورا اقدام کنند. در غیر این صورت، دبیرخانه شورا موظف است موضوع را به شورا منعکس نماید.

ماده ۱۹- شرکت اعتبارسنجی که اجازه‌نامه فعالیت خود را اخذ نموده باید ظرف مدت سه ماه پس از دریافت اجازه‌نامه فعالیت، شروع به فعالیت نماید و مهلت مذکور بنا به درخواست شرکت اعتبارسنجی و پس از بررسی مراتب، حداکثر برای سه ماه دیگر قابل تمدید خواهد بود. در صورت عدم شروع فعالیت در مهلت‌های مذکور، دبیرخانه شورا ضمن اطلاع رسانی به شورا، اجازه‌نامه فعالیت و مجوز تأسیس شرکت اعتبارسنجی را لغو می‌نماید.

ماده ۲۰- پس از صدور اجازه‌نامه فعالیت در چارچوب مهلت‌های مقرر در ماده (۱۹) این دستورالعمل، مدیرعامل شرکت اعتبارسنجی موظف است تاریخ شروع رسمی فعالیت شرکت را به صورت مکتوب و قبل از آغاز فعالیت به دبیرخانه شورا اعلام نماید.

ماده ۲۱- شرکت اعتبارسنجی پیش از اخذ اجازه‌نامه فعالیت، مجاز به انجام هیچگونه فعالیتی در زمینه اعتبارسنجی نمی‌باشد. در غیر این صورت، دبیرخانه شورا ضمن اطلاع رسانی به شورا، موضوع لغو مجوز تأسیس شرکت را در دستور کار قرار می‌دهد.

ماده ۲۲- دبیرخانه شورا می‌تواند همزمان با لغو مجوز تأسیس شرکت اعتبارسنجی به علت عدم دریافت اجازه‌نامه فعالیت یا عدم شروع فعالیت در مهلت مقرر، در صورتی که صورتجلسه انحلال شرکت در مراجع ذیصلاح آن حداکثر ظرف مدت ۳ ماه به تصویب نرسد و به دبیرخانه شورا ارائه نگردد، انحلال شرکت را از دادگاه درخواست نماید.

فصل ۳: فعالیت

ماده ۲۳- عنوان شرکت اعتبارسنجی باید به صورت "شرکت اعتبارسنجی..... سهامی (....)" بر اساس قانون و مقررات مربوط ثبت گردد.

تبصره- نام شرکت اعتبارسنجی باید به گونه‌ای انتخاب شود که از واژه‌های مرکزی، ملی، صندوق، دولتی، اسلامی، رتبه‌بندی، رتبه‌بندی اعتباری، دارای تشابه اسمی با بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی و سایر عناوین و القاب مربوط به ائمه اطهار (ع) استفاده نگردد.

ماده ۲۴- شرکت اعتبارسنجی داده‌های اعتباری و سایر داده‌ها را از تأمین‌کنندگان دریافت و پس از پردازش در قالب امتیاز و یا گزارش اعتباری و سایر خدمات اعتباری که توسط شورا به آن محول شده است، در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهد.

ماده ۲۵- مصوبات مجامع عمومی و هیئت مدیره که نیازمند ارسال به مراجع ثبتی جهت ثبت تغییرات است، نیازمند تأیید قبلی شورا می‌باشد.

ماده ۲۶- هیئت مدیره شرکت اعتبارسنجی موظف است دستورالعمل‌های داخلی مرتبط با انجام فعالیت‌های موضوع ماده (۲۴) این دستورالعمل را تدوین و به تصویب هیئت مدیره برساند و نسخه‌ای از آن را در اختیار بانک مرکزی قرار دهد.

ماده ۲۷- در تهیه گزارش اعتباری حداقل موارد زیر باید رعایت شود:

۲۷-۱- اطلاعات جمع‌آوری شده و تحلیل آن‌ها برای تهیه گزارش اعتباری در چارچوب مفاد موضوع ماده (۲۶) این دستورالعمل انجام پذیرفته باشد.

۲۷-۲- در گزارش تصریح شود که مسئولیت تحلیل اطلاعات و صحت گزارش اعتباری به عهده شرکت اعتبارسنجی می‌باشد.

۲۷-۳- تمام صفحات گزارش، دارای سربرگ شرکت همراه با شماره مجوز اخذ شده از دبیرخانه شورا بوده و به تأیید شرکت اعتبارسنجی رسیده باشد. دریافت گزارش اعتبارسنجی توسط استفاده‌کنندگان و سایر اشخاص و ذینفعان صرفاً از طریق سامانه‌های الکترونیکی ممکن خواهد بود. شرکت اعتبارسنجی و دبیرخانه شورا مکلفند ترتیبات اجرای این بند را فراهم نمایند.

۲۷-۴- امتیاز اعتباری اشخاص در قالب اعداد ارائه و امتیاز مذکور در طیف «بسیار ضعیف»، «ضعیف»، «متوسط»، «خوب» و «بسیار خوب» طبقه‌بندی گردد.

۲۷-۵- دارای تاریخ تهیه باشد.

ماده ۲۸- شرکت اعتبارسنجی موظف است اطلاعات پشتوانه گزارش اعتباری را به محض دریافت از تأمین کنندگان به روزرسانی نماید.

فصل ۴: نظارت

ماده ۲۹- دبیرخانه شورا می تواند شرکت اعتبارسنجی را به طرق مقتضی اعم از غیرحضوری و حضوری نظارت نماید. دبیرخانه شورا نظارت غیرحضوری را از طریق بررسی و تجزیه و تحلیل آمار، اطلاعات و اسناد و نظارت حضوری را حداقل سالی یک مرتبه از طریق مراجعه مستقیم نمایندگان خود به شرکت اعتبارسنجی و رسیدگی به دفاتر، اسناد و مدارک و همچنین تجهیزات و زیرساخت های مورد نیاز برای فعالیت شرکت اعتبارسنجی و به منظور حصول اطمینان از حسن اجرای آیین نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۱۵۱/ت/۵۵۲۹۶هـ مورخ ۱۳۹۸/۴/۴ هیئت محترم وزیران و رعایت قوانین و مقررات مربوطه انجام می دهد. شرکت اعتبارسنجی موظف است هر گونه آمار، اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست دبیرخانه شورا را تحت شرایطی که دبیرخانه مذکور تعیین می کند ارسال نمایند و امکان دسترسی به روز بانک مرکزی به داده ها و اطلاعات را به صورت الکترونیکی و فیزیکی فراهم کنند.

ماده ۳۰- چنان چه مطابق با گزارش بررسی های نظارتی دبیرخانه شورا، هر یک از موارد زیر توسط شرکت اعتبارسنجی انجام پذیرفته باشد، شورا می تواند حسب مورد نسبت به اعمال اقدامات نظارتی مطابق با ماده ۱۱ آیین نامه نظام سنجش اعتبار اقدام نماید.

۳۰-۱- تخطی از مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات ذی ربط؛

۳۰-۲- عدم ارائه اطلاعات از سوی شرکت و یا ارائه اطلاعات نادرست یا گمراه کننده توسط مؤسسين، مدیران یا سهامداران شرکت به دبیرخانه شورا؛

۳۰-۳- ارائه گزارش های اعتباری نادرست به متقاضیان یا استفاده کنندگان؛

۳۰-۴- عدم ایفای بدهی ها و تعهدات نسبت به مشتریان؛

۳۰-۵- عدم فعالیت طبق ضوابط ماده (۱۹) این دستورالعمل؛

۳۰-۶- ناتوانی در انجام عملیات شرکت در چارچوب اساسنامه شرکت به تشخیص دبیرخانه شورا؛

۳۰-۷- عدم ثبت شرکت در مراجع ثبتی در مهلت مقرر طبق ضوابط مقرر در تبصره ذیل ماده (۱۲) این

دستورالعمل؛

۸-۳۰- عدم رعایت مفاد ماده (۲۱) این دستورالعمل مبنی بر ممنوعیت شروع فعالیت قبل از اخذ مجوز تأسیس؛

۹-۳۰- سایر موارد به تشخیص دبیرخانه شورا.

تبصره- دبیرخانه شورا می‌تواند در صورت امتناع شرکت از توقف فعالیت پس از صدور حکم تعلیق، ابطال یا اتمام مدت اعتبار مجوز شرکت اعتبارسنجی، درخواست توقف فعالیت و یا تعطیلی آن شرکت را حسب مورد به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و مراجع قضایی اعلام نماید.

ماده ۳۱- نظارت بر فرآیند تأمین امنیت اطلاعات و سامانه‌های شرکت اعتبارسنجی و همچنین نگهداری و امحاء اسناد مطابق با مفاد «دستورالعمل ناظر بر تأمین امنیت اطلاعات شرکت اعتبارسنجی» موضوع ماده (۱۳) و تبصره ذیل ماده ۲۵ آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار می‌باشد.

فصل ۵: انحلال

ماده ۳۲- انحلال و ورشکستگی شرکت اعتبارسنجی در چارچوب قوانین و مقررات ذیربط انجام می‌پذیرد. ترتیبات انحلال و ورشکستگی شرکت باید به نحوی انجام پذیرد که تعهدات شرکت در مقابل اشخاص به طور کامل با اولویت پرداخت بدهی‌ها انجام شود.

۱-۵- انحلال اختیاری

ماده ۳۳- انحلال اختیاری شرکت اعتبارسنجی با رعایت قانون تجارت، لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفند ماه ۱۳۴۷، مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط صورت می‌گیرد. انحلال اختیاری شرکت اعتبارسنجی منوط به موافقت شورای سنجش اعتبار و طی مراحل قانونی می‌باشد.

۲-۵- انحلال اجباری

ماده ۳۴- هرگاه مجوز تأسیس و یا فعالیت شرکت اعتبارسنجی توسط بانک مرکزی لغو شود، مجمع عمومی فوق‌العاده حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز کاری برای تصویب انحلال توسط آخرین مدیران قانونی وقت شرکت برگزار می‌شود و صورت جلسه مربوطه به دبیرخانه شورا تسلیم می‌گردد. اگر صورت جلسه انحلال به دبیرخانه شورا ارائه نگردد، دبیرخانه شورا می‌تواند انحلال شرکت را از دادگاه درخواست نماید.

این دستورالعمل مشتمل بر ۳۴ ماده و ۷ تبصره در نوزدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۵ شورای سنجش اعتبار و در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ هیئت عامل بانک مرکزی ج.ا.ی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است.